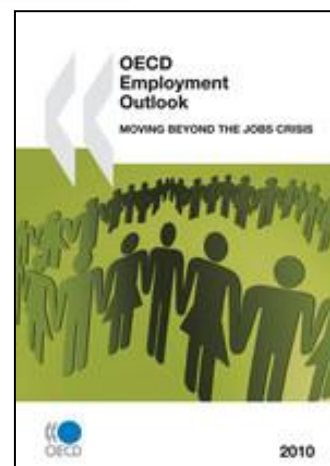

OECD *Multilingual Summaries*

OECD Employment Outlook 2010: Moving beyond the Jobs Crisis

Summary in Finnish

OECD:n työllisyyskatsaus 2010:

suomenkielinen lyhennelmä

- OECD:n *työllisyyskatsaus* on vuosittainen OECD-alueen työmarkkinoista ja työllisyydestä kertova raportti.
- Vuoden 2010 versiossa kerrotaan tuoreinta tietoa finanssi- ja talouskriisin vaikutuksista työmarkkinoihin. Raportti korostaa OECD-maiden ja avainasemassa olevien kehittyvien talouksien hyvin erilaisia sopeutumistapoja: joidenkin maiden erittäin nopeasti noussut työttömyys vastakohtana hillitymmälle työttömyyden kasvulle maissa, joissa lyhennetyin työajan järjestelmät kannustavat työtuntien vähentämiseen irtisanomisien sijaan.
- Raportissa näytetään, että työmarkkinoiden ja sosiaalipolitiikan vastaus kriisiin oli voimakas, mutta ne vaativat huomattavia muutoksia talouden elpyessä ja julkisen talouden rajoitusten tullessa entistä sitovimmiksi.
- Vuoden 2010 raportissa on myös perusteellinen arvio työvoiman liikkuvuudesta OECD:n työmarkkinoilla. Raportin mukaan työntekijät ja työt siirtyvät jatkuvasti heikentyvistä firmoista ja laskussa olevilta sektoreilta kasvaville alueille, mutta tarvitaan oikeanlaista työmarkkinapolitiikkaa tämän liikkuvuuden tuoton maksimoimiseksi ja liikkuvuuden luoman työntekijöiden epävarmuuden minimoimiseksi.
- Työllisyyskatsauksessa esitetään myös uutta tietoa osa-aikatyöstä. Katsauksen mukaan korkealaatuisen osa-aikatyön lisäämisen tukeminen voi olla tärkeä strategia valtioille, jotka haluavat edistää korkeaa työllisyyttä väestön vanhentuessa, etsittäessä tasapainoa työn ja vapaa-ajan välillä ja helpotettaessa siirtymistä koulusta työelämään.

Talous elpyy useimmissa maissa...

Maaailman talous toipuu viimeisen puolivuosisadan pahimmasta finanssi- ja taluskriisista, mutta vaaditaan vielä aikaa ja vahvaa poliittista tahtoa, jotta työmarkkinoiden haavat parantuvat. Vaikka talouden elpyminen laajentuu ja vahvistuu, työllisyys ei kasva samaan tahtiin. Vuoden 2010 ensimmäiseen neljännekseen päättyneiden kahden vuoden aikana OECD-alueen työllisyys laski 2,1 % ja työttömyysaste nousi hieman yli 50 % 8,5 %:iin, mikä on yhtä kuin 17 miljoonaa uutta työtöntä. Lisäksi lannistuneet ja vajaatyöllistetyt työntekijät sisältävä kattavampi luku on melkein kaksi kertaa yhtä suuri kuin virallinen työttömyysaste.

...mutta ennustettu tuottavuuden kasvu ei useimmiten riitä, kun halutaan nopeasti eroon monissa maissa kertyneestä työmarkkinoiden vajaakäytöstä...

Vaikka työttömyys onkin ehkä jo saavuttanut huippunsa ja OECD:n uusimpia ennusteita tämän ja seuraavan vuoden talouden tulevaisuudennäkymille on korjattu ylöspäin, on epätodennäköistä, että toipuminen on tarpeeksi voimakas työllistääkseen nopeasti nykyisen suuren määrän työttömiä ja vajaatyöllistettyjä. Uusimmat arviot antavatkin ymmärtää, että OECD:n työllisyysaste saattaa olla yli 8 % vielä vuoden 2011 lopussa.

Koska monet ovat työttöminä pitkään, vaarana on, että kausityöttömyyden nopeasta kasvamisesta tulee rakenteellista. Tämä uhka vaihtelee huomattavasti eri maiden välillä. Joissakin maissa valtava irtisanomisien aalto johti työttömyyden ja toimeettomuuden valtavaan kasvuun, mutta toisaalla saavutettiin epätavallisen suuri osa työpanoksen vähentämisestä työaikaa lyhentämällä. Ensimmäisessä tapauksessa työllisyyden on kasvettava voimakkaasti, ettei työttömyys vakiinnu. Jälkimmäisessä tapauksessa huolena on, että toipumisen aikana ei luoda tarpeeksi työpaikkoja (niin kutsuttu työtön toipuminen).

OECD-talouksilla on vastassaan korkean työttömyyden ja vajaatyöllisyyden pelottava kaksoishaaste samalla, kun on selviydyttävä ennätyksellisestä julkisen talouden vajeesta.

Työttömyyden ja vajaatyöllisyyden kasvaessa kiivaasti suurin osa OECD-maista lisäsi nopeasti työmarkkinaohjelmien resursseja laskusuhdanteen alkuaikana. Useimmat valtiot suunnittelivat vuoden alussa pitävänsä työmarkkinaohjelmille varatut resurssit ennallaan vuoden 2010 ajan, tai jopa lisäävänsä niitä. Julkisen alijäämään leikkaamisen paine kasvaa kuitenkin nopeasti ja monissa maissa on tehtävä vaikeita valintoja vähien resurssien jakamisesta. Työmarkkinapolitiikan riittävää rahoitusta on helppo puolustella. Mutta on tärkeää keskittyä *kustannustehokkaisiin* ohjelmiin ja kohdentaa ne vähäosaisiin.

*Työvoiman kysyntää tukevien
toimenpiteiden tulisi kehittyä
työpaikkojen säilyttämisestä
työpaikkojen luomisen
käynnistämiseen...*

Talouden laskusuhdanteen aikana useimmissa OECD-maissa tehtiin tärkeitä julkisia ja yksityisiä aloitteita työvoiman kysynnän tukemiseksi, erityisesti kannustamalla tehtyjen työtuntien määrän leikkaamista vaihtoehtona irtisanomisille. Tässä katsauksessa esitettyjen tietojen mukaan julkisilla lyhennetyin työajan järjestelmillä (JLT) on ollut tärkeä osuus työpaikkojen säästämiseksi kriisin aikana, mutta työtunteja vähennettiin tuntuvasti myös leikkaamalla ylitoita, työtuntien keskiarvoon liittyvillä järjestelyillä ja joissain tapauksessa työntekijöiden välisillä sopimuksilla. Monissa maissa on tuettu työvoiman kysyntää myös leikkaamalla muista kuin palkkakustannuksista johtuvia työkustannuksia.

Kun toipuminen pääsee vauhtiin, on tärkeää alkaa poistaa JLT-järjestelmiä käytöstä vaiheittain, jotta vältytään hankaloittamasta tuottavuutta lisäävää työvoiman siirtymistä sektoreiden ja yritysten välillä. Samalla tiukka finanssipolitiikka antaa ymmärtää, että huomion keskipiste on siirtymässä muista kuin palkkakustannuksista johtuvien työkustannusten yleisestä leikkaamisesta työpaikkojen luomiseen keskittyviin tukiin, erityisesti pitkäaikaistyöttömien ja muiden haavoittuvaisten ryhmien keskuudessa, jotta tehokkuuden menetys ei ala lisääntyä.

Yleisen JLT-järjestelmiin turvautumisen kautta saadaan myös hyödyllistä tietoa näiden järjestelmien optimaalisesta käytöstä suhdannevaihtelun aikana. Järjestelmien suosio vaihteli paljon eri maiden välillä: ne olivat paljon suosittuimpia maissa, joissa tällaiset järjestelmät olivat olemassa jo ennen kriisiä kuin maissa, jotka kriisin aikana ottivat ne käyttöön ensimmäistä kertaa. Oikea ajoitus oli tässä tapauksessa kriittisen tärkeää, koska JLT-järjestelmät tehoavat parhaiten taantumien alussa ja joillakin mailla oli vaikeuksia ottaa ne käyttöön tarpeeksi nopeasti hyötyäkseen niistä mahdollisimman paljon. Näiden ongelmien valossa on tärkeää harkita pienen, mutta hyvin hallitun JLT-järjestelmän ylläpitämistä hyvinäkin aikoina. Järjestelmää voidaan laajentaa nopeasti huonompina aikoina osaksi muuttamalla järjestelmän sääntöjä väliaikaisesti niin, että ne edistävät osanottajamäärän kasvamista.

*Työttömien tulotukea on ylläpidettävä,
mutta on olennaista, että sen ehtona
on tehokas työnhaku.*

Pitkäaikaistyöttömyyden kasvaminen luo akuutin tulotuen tarpeen. Maissa, joissa tuki on normaalisti lyhytaikaista tai poikkeavaa työtä tekevien suoja ei ole hyvä, on hyvät perusteet tuen kattavuuden ja keston jatkamiselle laskusuhdanteen aikana. Näitä toimenpiteitä olisi ylläpidettävä kunnes pitkäaikaistyöttömien määrä alkaa pienentyä huomattavasti. Mutta on entistä tärkeämpää varmistaa, että näiden toimenpiteiden lisäksi työnhakua valvotaan tehokkaasti tukiriippuvuuden estämiseksi. Tämä on vaikea haaste erityisesti maissa, joiden julkisissa työnvälityspalveluissa on puute henkilökunnasta tai hallinnollisesta kapasiteetista, joita tarvitaan käsittelemään suurta ja yhä epäyhtenäisempää työnhakijajoukkoa. Maissa, joissa työttömyyttä tuettiin anteliaasti jo ennen kriisiä ja tukia lisättiin kriisin aikana entisestään, kriisiin liittyvät toimenpiteet on otettava käytöstä nopeasti mutta vaiheittain toipumisen aikana.

Uudelleentyöllistymispalvelut ovat avainasemassa, kun työnhakijoita sopeutetaan nopeasti takaisin tuottavan työn pariin.

Tehokkaat aktivointistrategiat ovat auttaneet monia OECD-maita saavuttamaan kriisiä edeltäneen matalan työttömyyden ja ne ovat tärkeässä osassa nopeutettaessa työnhakijoiden sopeuttamista takaisin työelämään talouden toipuessa. Mutta aktivoimispolitiikka on sopeutettava talouden olosuhteisiin. Useimmat maat ovat ylläpitäneet tai jopa laajentaneet työnhakijoiden avustamista ja pyrkivät tarjoamaan kohdistetumpia työnhakupalveluita, mukaanlukien koulutusmahdollisuudet, vaikeimmin sijoitettaville työttömille. Nykyisten olosuhteiden vallitessa koulutuksen rahoituksen lisääminen on oikeutettua, etenkin jos se seuraa työmarkkinoiden tarpeita. Tehokkaan aktivointistrategian käynnistäminen vaatii aikaa ja usein myös institutionaalisia uudistuksia. Siksi saattaakin olla hyödyllistä käyttää kriisin takia lisättyjä resursseja tulevaisuutta varten kehittämällä tehokkaampi ja joustavampi aktivointistrategia.

Työlainsäädäntöä saatetaan arvioida uudelleen osana kokonaisvaltaista työpaikkojen luomista ja kestäväää talouskasvua edistävää strategiaa.

Tällä hetkellä on erityisen vaikeaa harkita työmarkkinoiden rakenteellisia uudistuksia, etenkin työlainsäädäntöön liittyen. Toipumisen nopeutuessa on kuitenkin välttämätöntä luoda yrityksille kannustimia uusien työntekijöiden palkkaamiseen. Väliaikaisten palkkaustukien ja työkelpoisuuden vaalimisen lisäksi mahdollista on työsuhteen suojan uudelleentasapainottamien väliaikaisten ja vakituisten työntekijöiden välillä. Tällä tavalla väliaikaisesta työstä muodostuisi helpommin ponnahduslauta vakituiseen virkaan, sen sijaan, että se olisi nykyisen kaltainen ansa.

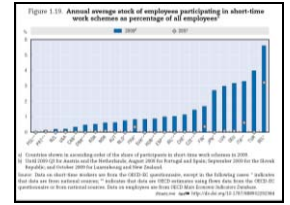
Pitkällä aikavälillä tämän seurauksena vakituisten työntekijöiden liikkuvuus kuitenkin kasvaa. Jotkut saattavat menettää tuloja etsiessään uutta työpaikkaa ja saattavat jopa joutua ottamaan uuden työn vanhaa alemmalla palkalla. Työlainsäädännön uudistukset tulisi siis aloittaa osana kattavaa ja riittävää työttömyyskorvauspakettia, johon kuuluu tinkimättömästi toteutetut ehdot työn vastaanottamisesta ja hyvin suunnitellut aktivointi toimenpiteet. Tässä katsauksessa esitettyjen tietojen mukaan työntekijöiden suojeleminen ja tukeminen työtä vaihdettaessa saattaa itse asiassa tehostaa tuottavaa työvoiman uudelleensijoittamista. Tämä ilmaistiin selvästi OECD:n *Reassessed Jobs Strategy - raportissa*, mutta nyt se on vielä tärkeämmässä osassa, kun etusijalla on korkean ja hellittämättömän työttömyyden selättäminen ja kestävä, jaetun talouskasvun vaaliminen.

Kriisin jälkeen

Tässä kappaleessa päivitetään vuoden 2009 työllisyyskatsauksen analyysia vuosien 2008-2009 laman ja sen poliittisen vastauksen vaikutuksesta työmarkkinoihin. Kappaleessa kuvataan työmarkkinaolosuhteiden nopeaa heikkenemistä talouden laskusuhdanteen aikana ja alleviivataan, että jopa talouden toipumisen päästessä vauhtiin korkean työttömyyden ja vajaatyöllistettyjen määrän merkittävä vähentäminen nykyiseltä tasolta kestää kauan.

Työttömyyden kasvu on kuitenkin vaihdellut paljon eri maiden välillä eivätkä erot BKT:n laskun nopeudessa selitä tätä epäyhtenäisyyttä. Joissakin maissa työnantajat reagoivat kysynnän jyrkkään laskuun vähentämällä työntekijöitä erittäin voimakkaasti, samalla kun muualla painotettiin työajan lyhentämistä. Julkiset lyhennetyt työajan järjestelmät olivat osasy syy työajan lyhentämisen suureen osuuteen työpanoksen tarkistuksessa laman aikana. Nämä järjestelmät säästivät huomattavan määrän työpaikkoja, ainakin lyhyellä aikavälillä. Valtiot suunnittelivat toimeentulotuen ja työntekijöiden uudelleen sijoittamisen avustamisen lisäämisen jatkamista vuodelle 2010, mutta nyt niillä on edessään vaikea valinta siitä kuinka nopeasti nämä toimenpiteet pitäisi poistaa asteittain käytöstä toipumisen ollessa vielä epävarmaa ja julkisen talouden paineiden kasvaessa. Tulevaisuudessa etusijalla on työpaikkoja synnyttävän toipumisen varmistaminen sekä työttömyyden ja toimeettomuuden jatkumisen rajoittaminen.

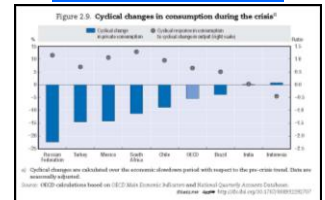
Kuva 1.19 : Lyhyen aikavälin työohjelmiin osallistuvien työntekijöiden määrän keskiarvon osuus kaikista työntekijöistä

Globaali kriisi kehittyvissä talouksissa: Vaikutus työllisyyteen ja poliittinen vastaus

Viimeaikaisella globaalilla finanssi- ja talouskriisillä on ollut tärkeitä sosiaalisia vaikutuksia kehittyviin talouksiin, joissa työntekijät ovat usein alttiimpia tämänkaltaisille iskuille kuin heidän kollegansa kehittyneissä talouksissa. Maat, joissa oli sosiaalisen suojelun ohjelmia jo ennen kriisiä, pystyivät vastaamaan paremmin äkilliseen sosiaalisten tarpeiden kasvuun. Niillä on kuitenkin edessään merkittävä haaste: kuinka ratkaista lisääntyneen kysynnän ongelma ja ylläpitää turvaverkkojen tehokkuutta rajoitetun hallintokapasiteetin ja voimavarojen avulla. Työttömyysturvaa pidentävät, tukitasoa korottavat tai kelpoisuusehtoja helpottavat toimenpiteet ovat tärkeitä virallisella sektorilla työnsä menettäneiden toimeentulotuella. Olemassaolevien tulonsiirtoohjelmien jatkaminen tai erikoistuet voivat auttaa kotitalouksia, joita uhkaa köyhyys ja köyhiä kotitalouksia, joiden tilanne heikentyy entisestään. Hiljattain työttömäksi jääneet saavat nopeasti apua olemassaolevien julkisten työohjelmien jatkamisesta, koska näin vältetään aloituskustannukset ja vähennetään käyttöönoton haasteita. Kriisin aikana julkisten työohjelmien olisi suosittava työvaltaisia projekteja ja rajoitettava muusta kuin työstä johtuvia kustannuksia maksimoidakseen luotujen työpaikkojen määrän ja luodakseen tehokkaan turvaverkon.

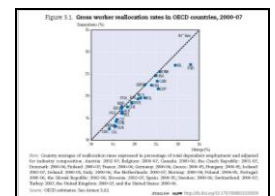
Kuva 2.9: Syklinen kulutuksen muutos kriisin aikana

Tärkeimmät työmarkkinavirtoihin vaikuttavat institutionaaliset ja poliittiset tekijät

Joka vuosi luodaan monta uutta yritystä samalla kun olemassaolevat yritykset kasvavat, supistavat toimintojaan tai joitakin jopa suljetaan. Siinä sivussa luodaan työpaikkoja ja palkataan työntekijöitä, vaikka monta asemaa myös lakkautetaan ja osa työntekijöistä jättää työpaikkansa. Työvoiman uudelleensijoittaminen on tärkeä tuottavuuden kasvun lähde: vähemmän tuottavilla yrityksillä on tapana tuhota työpaikkoja, kun tuottavammat yritykset taas luovat työpaikkoja. Kansainvälisesti yhtenäistettyjen tietojen mukaan työsuhteen suojan, työttömyysturvun ja tuotemerkkinoiden sääntelyn kaltaiset toimeimet ja toimenpiteet ovat avainasemassa määriteltäessä työvoiman uudelleensijoittamista eri alojen välillä. Erityisesti työsuhteen suoja koskevan lainsäädännön tiukkuus selittää 20-30 % maiden välisistä eroista työllistämisen ja erottamisen määrässä. Tavallisten taloudellisten olosuhteiden vallitessa työsuhteen suoja vaikuttaa pääasiassa siirryttäessä yhdestä työpaikasta toiseen. Sillä ei ole vaikutusta siirryttäessä työsuhteesta työttömäksi. Työvoiman uudelleensijoittamisella voi kuitenkin olla jakamisvaikutuksia. Työnsä menettäneet kärsivät yleensä huomattavasta tulojen pienentymisestä ja huonommista

Kuva 3.1: Työntekijöiden uudelleensijoittuminen OECD-maissa 2000-07

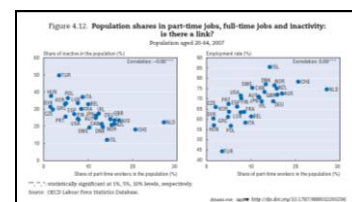

työolosuhteista, varsinkin taloudellisen laskusuhdanteen aikana. Tästä syystä joustavuutta lisäävien uudistusten lisäksi tarvitaan riittävää työttömyysturvaa, tinkimättömästi toteutettuja työn vastaanottamista koskevia ehtoja ja hyvin suunniteltua aktivointipakettia.

Onko osa-aikatyö hyvä ratkaisu?

Korkealaatuisen osa-aikatyön suosion kannustaminen voi olla tärkeä strategia valtioille, jotka ovat huolissaan ikääntyvästä väestöstä, koska osa-aikatyön suurempi saatavuus on yhteydessä korkeampaan työvoimaosuuteen. Vaikka osa-aikatyön leviäminen on yhteydessä osa-aikatyötä tekevien työn laadun kohentumiseen, he ansaitsevat vähemmän, heidän työllisyysturvansa on heikompi ja heillä on vähemmän mahdollisuuksia uralla etenemiseen kuin heidän kokopäiväisesti työskentelevillä kollegoillaan. Tarkasteltaessa työtyytyväisyyttä kokonaisvaltaisesti saavutettu työn ja perhe-elämän tasapaino yleensä hyvittää näitä haittapuolia ja mahdollistaa työmarkkinoilla pysymisen niille, jotka hoitavat muita, opiskelevat, sairastavat tai lähentyvät eläkeikää. Hallitusten olisi autettava osa-aikatyötä haluavia vähentämällä tällaista työtä estäviä tekijöitä, mutta osa-aikatyötä tekevien olisi myös voitava helposti siirtyä kokopäiväiseen työhön elämäntilanteen muuttuessa. Vero- ja tukijärjestelmien luomat taloudelliset esteet ja riittämätön lastenhoito eivät houkuttele lisäämään työtunteja ja saattavat johtaa pitkiin osa-aikatyöjaksoihin vastoin työntekijän tahtoa.

Kuva 4.12 : Väestön osuus osa-aikatyössä, kokopäiväisessä työssä ja toimettomana: onko näiden lukujen välillä yhteyttä?

Tämä tiivistelmä sisältää **StatLinks**-linkkejä. StatLinks on palvelu, joka avaa painetun sivun ExcelTM-tiedostot.

© OECD 2008

Tämä yhteenveto ei ole virallinen OECD-käännös.

Tämän yhteenvedon kopioiminen on sallittua sillä edellytyksellä, että OECD:n tekijänoikeudet ja alkuperäisen julkaisun nimi mainitaan.

Monikieliset yhteenvedot ovat käännettyjä otteita OECD:n julkaisuista, jotka on julkaistu alun perin englanniksi ja ranskaksi.

Julkaisuja on saatavilla maksutta OECD:n verkkokirjastossa osoitteessa www.oecd.org/bookshop/

Lisätietoja antaa: OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate Sähköposti: rights@oecd.org faksinumero: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Vieraile osaston verkkosivuilla osoitteessa www.oecd.org/rights/

